

Test Booklet Code & No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्र.

A

Paper-III

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature) .....

(In figures as in Admit Card)

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

MAY - 18316

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 48

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खुण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागीचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळा किंवा काळा बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

MAY - 18316/III—A

Library and Information Science

Paper III

ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र

प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

<p>1. Assertion (A) : P a r a - p r o - fessional staff support the professional staff in library routines.</p> <p>Reason (R) : Professional staff lack experience.</p> <p>Select the <i>correct</i> answer from the codes given below :</p> <p>Codes :</p> <p>(A) (A) is false but (R) is true (B) Both (A) and (R) are false (C) Both (A) and (R) are true (D) (A) is true but (R) is false</p>	<p>1. विधान (A) : निमव्यवसायिक सेवक हे ग्रंथालयाच्या दैनंदिन कामकाजामध्ये व्यवसायिक सेवकांना मदत करतात.</p> <p>कारण (R) : व्यवसायिक सेवकांना अनुभव नसतो.</p> <p>खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :</p> <p>संकेतांक :</p> <p>(A) (A) हे चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे (B) दोन्ही (A) आणि (R) चुकीचे आहे (C) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहे (D) (A) हे बरोबर आहे, परंतु (R) हे चुकीचे आहे</p>
--	---

2. Which is *not* the publication of 'DESIDOC' ?

- (A) Popular Science and Technology
- (B) R and D digest
- (C) Technology Focus
- (D) Annals of Library and Information Studies

3. INSPEC is published by :

- (A) American Physical Society
- (B) Institute of Engineering and Technology
- (C) Institute of Electronic Engineers
- (D) American Chemical Society

2. पुढीलपैकी कोणते प्रकाशन डेसिडॉकने केलेले नाही ?

- (A) पॉप्युलर सायन्स अँड टेक्नॉलॉजी
- (B) आर अँड डी डायजेस्ट
- (C) टेक्नॉलॉजी फोकस
- (D) अनलस् ऑफ लायब्ररी अँड इन्फॉर्मेशन स्टडीज

3. इन्स्पेक ..... यांनी प्रकाशित केले.

- (A) अमेरिकन फीजिकल सोसायटी
- (B) इन्स्टिट्यूट ऑफ इंजिनियरिंग अँड टेक्नॉलॉजी
- (C) इन्स्टिट्यूट ऑफ इलेक्ट्रॉनिक इंजिनियर्स
- (D) अमेरिकन केमिकल सोसायटी

4. **Assertion (A) :** LIS profession is not considered at par with medical and engineering professions.

Reason (R) : There is no constitutional body for LIS profession like Medical Council of India and AICTE.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true
- (B) Both (A) and (R) are false
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

4. **विधान (A) :** ग्रंथालय आणि माहिती-शास्त्र व्यवसायास वैद्यकीय आणि अभियांत्रिकी व्यवसायाप्रमाणे समकक्ष दर्जा प्राप्त झालेला नाही.

कारण (R) : ग्रंथालय आणि माहिती-शास्त्र व्यवसायाकरिता मेडिकल कॉन्सिल ऑफ इंडिया आणि ए.आय.सी. टी.इ. याप्रमाणे संविधानिक संस्था नाही.

खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही चूक आहे
- (C) (A) हे बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे

5. GIF (Graphics Interchange Format)

employs :

(A) Flexible compression

(B) No compression

(C) Lossy compression

(D) Lossless compression

6. Which of the following is not *true* about the concept of Information Policy ?

(A) It involves a multi-dimensional approach

(B) It is possible only in multilingual countries

(C) It involves identification of appropriate agencies to implement the policy

(D) It has evolved as a direct response to information explosion

5. जी.आय.एफ. .... वापरते.

(A) फ्लेक्झीबल कॉम्प्रेसन

(B) नो कॉम्प्रेसन

(C) लॉसी कॉम्प्रेसन

(D) लॉसलेस कॉम्प्रेसन

6. खालीलपैकी कोणते विधान 'माहिती धोरण' संकल्पनेबाबत खरे नाही ?

(A) यामध्ये बहुमिती दृष्टीकोन समाविष्ट आहे

(B) हे फक्त बहुभाषिक देशामध्ये शक्य आहे

(C) माहिती धोरणाची अंमलबजावणी

करण्यासाठी योग्य त्या मध्यस्थता

(agency) ची नियुक्ती समाविष्ट आहे

(D) माहिती धोरण हे माहितीच्या विस्फोटाला

प्रत्यक्ष प्रतिसाद म्हणून विकसित झालेले

आहे

7. Match the following and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (i) The Europa World of Learning
(ii) Commonwealth Universities Year book
(iii) Universities Hand book
(iv) Statesman's Year book

List II

- (a) Palgrave Macmillan
(b) Association of Indian Universities
(c) Association of Universities British Commonwealth
(d) Routledge

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
(A) (d) (c) (b) (a)
(B) (b) (c) (d) (a)
(C) (a) (b) (c) (d)
(D) (d) (c) (a) (b)

7. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) युरोपा वर्ल्ड ऑफ लर्निंग
(ii) कामनवेल्थ युनिव्हर्सिटीज इअर बुक
(iii) युनिव्हर्सिटीज हँडबुक
(iv) स्टेट्समनस् इअर बुक

यादी II

- (a) पालग्रेव्ह मॅकमिलन
(b) असोसिएशन ऑफ इंडियन युनिव्हर्सिटीज
(c) असोसिएशन ऑफ युनिव्हर्सिटीज ब्रिटीश कॉमनव्हेल्थ
(d) रूटलेज

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
(A) (d) (c) (b) (a)
(B) (b) (c) (d) (a)
(C) (a) (b) (c) (d)
(D) (d) (c) (a) (b)

8. The central value of distribution is known as :

- (A) Mean
- (B) Median
- (C) Mode
- (D) Deviation

9. 23rd edition of DDC was published in the year :

- (A) 1990
- (B) 1995
- (C) 2001
- (D) 2011

8. वितरणाच्या मध्यवर्ती मूल्याला काय म्हणाल ?

- (A) सरासरी
- (B) मध्यक
- (C) बहुलक
- (D) विचलन

9. ड्युई दशांश वर्गीकरणाची 23वी आवृत्ती कोणत्या वर्षात प्रकाशित झाली ?

- (A) 1990
- (B) 1995
- (C) 2001
- (D) 2011

10. Zipf's law relates to :

- (A) Frequency of periodicals
- (B) Frequency of word occurrences in a text
- (C) Frequency of an author in the text
- (D) Ranking of journals

11. Which of the following are associated with theories of motivation ?

- (i) Maslow
- (ii) Herzberg
- (iii) McGregor
- (iv) Hawthorne

Codes :

- (A) (i), (ii), (iii)
- (B) (i), (iii), (iv)
- (C) (ii), (iii), (iv)
- (D) (i), (ii), (iv)

10. झीप्फसूचा कायदा ..... यांच्याशी संबंधित आहे.

- (A) नियतकालिकांची वारंवारिता
- (B) मजकुरामध्ये एखाद्या विशिष्ट शब्दाची वारंवारिता
- (C) मजकुरामध्ये लेखकाच्या नावाची वारंवारिता
- (D) नियतकालिकांची श्रेणी

11. प्रेरणाच्या सिद्धांताविषयी खालीलपैकी कोण संबंधित आहेत ?

- (i) मॅस्लो
- (ii) हर्झबर्ग
- (iii) मॅकग्रेगर
- (iv) हॉवथोर्न

संकेतांक :

- (A) (i), (ii), (iii)
- (B) (i), (iii), (iv)
- (C) (ii), (iii), (iv)
- (D) (i), (ii), (iv)

12. The edition statement is given in parenthesis immediately after the title of the document in :

- (A) Chicago Manual of Style
- (B) Modern Language Association
- (C) American Psychological Association
- (D) Scientific Style and Format

13. Gopher is a :

- (A) Tool to access Computer
- (B) Tool to access Catalogue
- (C) Tool to access Internet
- (D) Tool to analyse Network

12. पुढीलपैकी कशामध्ये प्रलेखाच्या ग्रंथनामानंतर लगेच कंसामध्ये आवृत्ती विधान दिले जाते ?

- (A) शिकागो मॅन्युअल ऑफ स्टाइल
- (B) मॉडर्न लंगवेज असोसिएशन
- (C) अमेरिकन सायकॉलॉजिकल असोसिएशन
- (D) सायंटिफिक स्टाइल अँड फॉर्मेट

13. गोफर हे ..... आहे.

- (A) संगणकाद्वारे माहिती मिळविण्याचे साधन
- (B) तालिकेत माहिती मिळविण्याचे साधन
- (C) इंटरनेटद्वारे माहिती मिळविण्याचे साधन
- (D) जाळे विश्लेषण करण्याकरिता वापरलेले साधन

14. In a research paper to refer to the immediate previous reference, the following term is used :

- (A) loc. cit
- (B) ibid
- (C) op-cit
- (D) see above

15. Which among the following was probably the first issue system ?

- (A) The Browne Charging System
- (B) Ledger System
- (C) Day Book System
- (D) Newark Charging System

14. संशोधन लेखामध्ये आधीच्या संदर्भानंतर लगेच आलेल्या संदर्भाचा उल्लेख करण्यासाठी ..... ही संज्ञा वापरली जाते.

- (A) लॉक सीट
- (B) इबिड
- (C) ऑप सीट
- (D) सी अबॉव्ह

15. खालीलपैकी कोणती देवघेवपद्धती संभवतः प्रथम असावी ?

- (A) ब्राऊनी चारजिंग सिस्टीम
- (B) लेजर सिस्टीम
- (C) डे बुक सिस्टीम
- (D) नेवार्क चारजिंग सिस्टीम

16. There are 50 total relevant documents in a collection. In response to a query, only 30 relevant documents are retrieved, what is the recall percentage ?

- (A) 20%
- (B) 33%
- (C) 40%
- (D) 60%

17. **Assertion (A)** : ISBDs were devised by UNESCO.

Reason (R) : UNESCO is focused about cataloguing of documents.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) (A) is true but (R) is false
- (B) (A) is false but (R) is true
- (C) Both (A) and (R) are true
- (D) Both (A) and (R) are false

16. ग्रंथसंग्रहात एकूण 50 संबंधित प्रलेख आहेत, एका संदर्भ प्रश्नाच्या अनुरोधाने फक्त 30 संबंधित प्रलेख मिळाले, तर त्यांची पुनर्मागणी टक्केवारी किती ?

- (A) 20%
- (B) 33%
- (C) 40%
- (D) 60%

17. **विधान (A)** : युनेस्कोने आय.एस.बी.डी. तयार केल्या आहेत.

कारण (R) : प्रलेखाचे तालिकीकरण हे युनेस्कोच्या केंद्रीयस्थानी आहे.

खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) हे विधान बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (B) (A) हे विधान चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे
- (C) दोन्ही (A) आणि (R) हे बरोबर आहे
- (D) दोन्ही (A) आणि (R) हे चुकीचे आहे

18. Which among the following charts would be ideal to show the potential causes and effects of a problem ?

- (A) Control charts
- (B) Flow charts
- (C) Run charts
- (D) Fishbone charts

19. An organisational structure is determined by :

- (i) Span of control
- (ii) Hierarchy
- (iii) Space and location
- (iv) Collection

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) (i) and (ii)
- (B) (ii) and (iii)
- (C) (iii) and (iv)
- (D) (iv) and (i)

18. पुढीलपैकी कोणता आलेख संभाव्य कारण आणि समस्येचे परिणाम दर्शविण्यास योग्य आहे ?

- (A) नियंत्रित आलेख
- (B) प्रवाही आलेख
- (C) रन आलेख
- (D) फीशबोन आलेख

19. संस्थेची संरचना कोणत्या घटकांमुळे ठरविण्यात येते ?

- (i) नियंत्रित विस्तार
- (ii) श्रेणीय
- (iii) जागा आणि स्थळ
- (iv) संग्रह

खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (i) आणि (ii)
- (B) (ii) आणि (iii)
- (C) (iii) आणि (iv)
- (D) (iv) आणि (i)

20. The names of Frank and Lilian Gilbreth are associated with :

- (A) Industrial Psychology
- (B) Time and Motion Study
- (C) Cataloguing
- (D) Indexing

21. Arrange the following with the help of codes in the sequence of information cycle that gives an indepth and detailed view of an event :

- (i) Magazines
- (ii) Broadcast Media
- (iii) Journals
- (iv) Newspapers

Codes :

- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (ii) (iv) (i) (iii)
- (C) (iii) (i) (iv) (ii)
- (D) (ii) (i) (iv) (iii)

20. फ्रँक आणि लिलियन गीलब्रेथ हे खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहेत ?

- (A) औद्योगिक मानसशास्त्र
- (B) काळ आणि गती अभ्यास
- (C) तालिकीकरण
- (D) निर्देशन

21. एखाद्या घटनेचे सखोल तसेच सविस्तर विवरण करण्याकरिता माहितीच्या चक्रानुसार खालील घटकांचा योग्य खाली दिलेल्या संकेतांकाच्या आधारी क्रम लावा :

- (i) मासिके
- (ii) प्रक्षेपण माध्यम
- (iii) नियतकालिके
- (iv) वर्तमानपत्रे

संकेतांक :

- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (ii) (iv) (i) (iii)
- (C) (iii) (i) (iv) (ii)
- (D) (ii) (i) (iv) (iii)

22. Which one is the limitation of MBO ?

- (A) It co-ordinates the efforts of various group leaders
- (B) MBO concentrates on the leader of the team or the individual
- (C) It provides better management training to managers at lower cost
- (D) It improves decision making

23. Cost-Benefit Analysis means :

- (A) Performance evaluation based on repayment of loan
- (B) Selling costly items at reasonable price
- (C) Performance evaluation based on benefit in relation to input
- (D) Finding out value for money

22. एम.बी.ओ. ची पुढीलपैकी कोणती मर्यादा आहे ?

- (A) ते विविध गट प्रमुखांच्या प्रयत्नांचा समन्वय करते
- (B) एम.बी.ओ. हे वैयक्तिक किंवा चमप्रमुख यांच्यावर केंद्रीत करते
- (C) ते व्यवस्थापकास अधिक चांगल्या रितीने कमी खर्चात व्यवस्थापन प्रशिक्षण पुरविते
- (D) ते निर्णयक्षमता सुधारते

23. खर्च-नफा विश्लेषण म्हणजे काय ?

- (A) कर्ज परतफेडीच्या आधारे केलेल्या कार्यक्षमतेचे मूल्यमापन
- (B) महागड्या वस्तूंच्या विक्रीची योग्य किंमत
- (C) गुंतवणुकीच्या संदर्भात झालेल्या फायद्यानुसार केलेले कार्यक्षमतेचे मूल्यमापन
- (D) पैशाचे मूल्य शोधणे

24. In experimental research method a pretest is administered to members of :

- (A) Only experimental group
- (B) Only control group
- (C) Both experimental and control group
- (D) To neither of the two groups

25. Another name for Bivariate Graph is :

- (A) Polygon
- (B) Histogram
- (C) Pie-chart
- (D) Scatter Diagram

24. प्रायोगिक संशोधनपद्धतीमध्ये कोणत्या गटाच्या सभासदांची चाचणीपूर्व परीक्षा घेतली जाते ?

- (A) फक्त प्रायोगिक गट
- (B) फक्त नियंत्रित गट
- (C) प्रायोगिक आणि नियंत्रित असे दोन्ही गट
- (D) दोन्ही गटांपैकी कोणीही नाही

25. बायव्हेरिएट आलेखास खालीलपैकी दुसरे नाव कोणते ?

- (A) बहुभुज
- (B) हिस्टोग्राम
- (C) वर्तुळकृती आलेख
- (D) विखरण आकृती

26. A foot-note is :

- (A) A bibliographic reference
- (B) A supplementary information to text
- (C) Both (A) and (B)
- (D) Neither (A) nor (B)

27. The concept of SDI was originally set forth by :

- (A) Mortimer Taube
- (B) Derek Austin
- (C) JEL Faradane
- (D) Hans Peter Luhn

26. तळटीप म्हणजे :

- (A) ग्रंथसूचीविषयक संदर्भ
- (B) मजकूरास पूरक माहिती
- (C) (A) आणि (B) दोन्ही
- (D) (A) किंवा (B) कोणतेही नाही

27. एस.डी.आय. ही संकल्पना मूलतः कोणी मांडली ?

- (A) मॉर्टिमर टॉब
- (B) डेरेक अॅस्टिन
- (C) जेईएल फराडेन
- (D) हॅन्स पिटर लून

28. Location of library building is an implication of :

- (A) Fourth Law
- (B) First Law
- (C) Third Law
- (D) Fifth Law

29. Combination of any two or more topologies is called as .....

- (A) Hybrid
- (B) Ring
- (C) Bus
- (D) Physical

28. ग्रंथालयाच्या इमारतीचे स्थान खालीलपैकी कोणत्या सूत्राद्वारे सूचित होते ?

- (A) चौथे सूत्र
- (B) पहिले सूत्र
- (C) तिसरे सूत्र
- (D) पाचवे सूत्र

29. .... टोपोलॉजी ही कोणत्याही दोन किंवा अधिक टोपोलॉजीच्या एकत्रिकरणातून तयार होते.

- (A) मिश्र
- (B) रिंग
- (C) बस
- (D) भौतिक

30. Information transfers is :

- (A) Objective value into subjective value
- (B) Non-valuable resources into valuable resources
- (C) Subjective value into objective value
- (D) Valuable resources into non-valuable resources

31. The root of the term 'Statistical Bibliography' can be traced to its first use in 1923 by :

- (A) E.W. Hulme
- (B) E.C. Richardson
- (C) J.D. Brown
- (D) Henry Evelyn Bliss

30. माहितीचे हस्तांतर म्हणजे :

- (A) वस्तुनिष्ठतेकडून व्यक्तिनिष्ठतेकडे
- (B) मूल्यविरहित स्रोताचे मूल्यात्मक स्रोतात रूपांतर
- (C) व्यक्तिनिष्ठतेकडून वस्तुनिष्ठतेकडे
- (D) मूल्यात्मक स्रोताचे मूल्यविरहित स्रोतात रूपांतर

31. "ग्रंथसंख्यात्मक ग्रंथसूची" या संज्ञेचा उगम व तिचा प्रथम वापर 1923 मध्ये ..... यांनी केला.

- (A) ई.डब्ल्यू. ह्यूम
- (B) ई.सी. रिचर्डसन
- (C) जे.डी. ब्राऊन
- (D) हेन्री ईव्हेलीन ब्लिस

32. The null hypothesis of Cranfield-II project was that “the various index language devices tested performed equally well”. In this hypothesis performance is :

- (A) The dependent variable
- (B) Independent variable
- (C) It is not a variable
- (D) It is an assumption

33. **Assertion (A) :** Questionnaires are often used in surveys as the primary data collection tool.

Reason (R) : Questionnaires prevent personal contact with respondents.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true
- (B) (A) is true but (R) is false
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) (A) is false but (R) is true

32. क्रॉनफिल्ड-II प्रकल्पाचे शून्य गृहितक पुढील आहे “विविध निर्देशन भाषेतील साधनांची कामगिरी सारखीच दिसून आली.” या गृहीतकातील कामगिरी ..... हे आहे.

- (A) परावलंबी चल
- (B) स्वतंत्र चल
- (C) हे चल नाही
- (D) हे गृहितक/ठाम विधान नाही

33. **विधान (A) :** सर्वेक्षणामध्ये, प्रश्नावली हे पुष्कळदा माहिती गोळा करण्याचे साधन म्हणून वापरले जाते.

कारण (R) : प्रश्नावलीमध्ये उत्तरदात्यांशी वैयक्तिक संपर्क साधता येत नाही.

खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत
- (B) (A) बरोबर आहे पण (R) हे चूक आहे
- (C) (A) आणि (R) दोन्ही चुकीचे आहेत
- (D) (A) चूक आहे पण (R) हे बरोबर आहे

34. In research, when a hypothesis is not rejected, when it should have been, it is known as :

(A) Type I error

(B) Type II error

(C) Alpha error

(D) Not an error

35. Bradford's Law of Scattering is expressed by the equation $1 : n : n^2$. Here 1 represents :

(A) The number of articles in the nucleus

(B) The number of journals in the nucleus

(C) The number of zones

(D) It is a multiplier

34. जेंव्हा संशोधनामध्ये गृहीतक नाकारणे आवश्यक होते परंतु ते नाकारले गेले नाही तेंव्हा त्यास काय म्हणता येईल ?

(A) टाईप I एरर

(B) टाईप II एरर

(C) अल्फा एरर

(D) एरर नाही

35. ब्रॅडफर्डचा विखरणाचा सिद्धांत $1 : n : n^2$ या सूत्राने व्यक्त केला जातो. याठिकाणी 1 काय दर्शित करते ?

(A) केंद्रस्थानी असलेल्या लेखांची संख्या

(B) केंद्रस्थानी असलेल्या नियतकालिकांची संख्या

(C) क्षेत्रांची संख्या

(D) हे गुणक आहे

36. Random sampling is done by :

- (A) Stratification
- (B) Volunteer
- (C) Pick and choose
- (D) Sequential counting

37. How many copies of a book should be sent to National Library of India according to Book Delivery Act, 1956 ?

- (A) Two Copies
- (B) Three Copies
- (C) Four Copies
- (D) Five Copies

36. यादृच्छिक नमुनानिवड कशाप्रकारे केली जाते ?

- (A) स्तरीकरण
- (B) स्वयंसेवक
- (C) निवड व पसंती
- (D) अनुक्रमात्मक मोजणी

37. ग्रंथ वितरण कायदा, 1956 नुसार भारताच्या राष्ट्रीय ग्रंथालयाकडे पुस्तकांच्या किती प्रती पाठवाव्या लागतात ?

- (A) दोन प्रती
- (B) तीन प्रती
- (C) चार प्रती
- (D) पाच प्रती

38. Match the following and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (i) INFLIBNET
- (ii) NIC
- (iii) DESIDOC
- (iv) Verus Solutions

List II

- (a) Sanjay
- (b) SOUL 2.0
- (c) New Gen Lib
- (d) E-Granthalaya

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (b) (a) (c) (d)
- (B) (b) (d) (c) (a)
- (C) (b) (c) (a) (d)
- (D) (b) (d) (a) (c)

38. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) इन्फ्लिबनेट
- (ii) एन.आय.सी.
- (iii) डेसिडॉक
- (iv) व्हिरस सोल्युशन्स

यादी II

- (a) संजय
- (b) सोल 2.0
- (c) न्यू जेन लिब
- (d) ई-ग्रंथालय

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (b) (a) (c) (d)
- (B) (b) (d) (c) (a)
- (C) (b) (c) (a) (d)
- (D) (b) (d) (a) (c)

39. Match the following and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (i) Web of Science
- (ii) Scopus
- (iii) J-gate
- (iv) Opera

List II

- (a) Elsevier
- (b) Thomson ISI
- (c) Internet Browser
- (d) Aggregator

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (a) (d) (c) (b)
- (B) (b) (a) (d) (c)
- (C) (d) (c) (a) (b)
- (D) (c) (d) (b) (a)

39. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) वेब ऑफ सायन्स
- (ii) स्कोपस
- (iii) जे-गेट
- (iv) ओपेरा

यादी II

- (a) एल्झिवर
- (b) थॉमसन आय.एस.आय.
- (c) इंटरनेट ब्राऊझर
- (d) अॅग्रीगेटर

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (a) (d) (c) (b)
- (B) (b) (a) (d) (c)
- (C) (d) (c) (a) (b)
- (D) (c) (d) (b) (a)

40. A data warehouse is :

- (A) A repository of an organization's electronically stored data
- (B) A process of extracting patterns from data
- (C) A technique for searching large-scale databases
- (D) A method of comparing large amounts of data

41. Among the different Boolean operators 'AND' is used :

- (A) To widen the search
- (B) To begin the search
- (C) To narrow the search
- (D) To end the search

40. डेटा वेअरहाऊस म्हणजे :

- (A) एखाद्या संस्थेने इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात साठवून ठेवलेल्या माहितीचे भांडार
- (B) डेटा मधून माहिती शोधण्याच्या पद्धतीची प्रक्रिया
- (C) मोठ्या डेटाबेसमधून माहिती शोधण्याचे तंत्र
- (D) मोठ्या स्वरूपाच्या मूलभूत माहितीची तुलना करण्याची पद्धती

41. विविध बुलियन ऑपरेटरपैकी, 'AND' हे ऑपरेटर कशासाठी वापरतात ?

- (A) शोध विस्तृत करणे
- (B) शोधाची सुरुवात करणे
- (C) शोध सीमित करणे
- (D) शोधाचा शेवट करणे

42. Arrange the following steps in classifying documents according to CC in logical order :

- (i) Analysed title
- (ii) Kernel title
- (iii) Full title
- (iv) Raw title

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) (iv) (iii) (ii) (i)
- (B) (i) (ii) (iii) (iv)
- (C) (iii) (ii) (i) (iv)
- (D) (ii) (i) (iv) (iii)

43. The obvious advantage of using controlled vocabulary in indexing is :

- (A) The high input cost
- (B) Incompatibility of different indexing languages
- (C) The increased probability that the same term will be used by different indexers
- (D) The increased probability of inadequate vocabulary

42. प्रलेखाचे द्विबिंदू वर्गीकरण पद्धतीने वर्गीकरण करण्याच्या खालील पायऱ्यांचे तर्कसंगत क्रमाने रचना करा :

- (i) विश्लेषण केलेले ग्रंथनाम
- (ii) मूळ ग्रंथनाम/शीर्षक
- (iii) पूर्ण ग्रंथनाम
- (iv) कच्चे ग्रंथनाम

खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (iv) (iii) (ii) (i)
- (B) (i) (ii) (iii) (iv)
- (C) (iii) (ii) (i) (iv)
- (D) (ii) (i) (iv) (iii)

43. निर्देशनामध्ये खालीलपैकी नियंत्रित शब्दसंग्रहाचा वापर केल्यास कोणता स्पष्ट फायदा होतो ?

- (A) माहिती समाविष्ट करण्यासाठी जास्त किंमत
- (B) विविध निर्देशन भाषांची असंयोज्यता
- (C) विविध निर्देशक एकच संज्ञा वापरण्याच्या शक्यतेमध्ये वाढ
- (D) अपुरे शब्दसंग्रह वाढण्याची शक्यता

44. Match the following and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (i) C.A. Cutter
- (ii) Anthony Panizzi
- (iii) S.R. Ranganathan
- (iv) Seymour Lubetzky

List II

- (a) ALA code
- (b) CCC
- (c) British Museum
- (d) Rules for Dictionary Catalogue

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (c) (d) (b) (a)
- (B) (d) (c) (b) (a)
- (C) (a) (d) (c) (b)
- (D) (b) (a) (d) (c)

44. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) सी.ए. कुटर
- (ii) अँथनी पॅनिझी
- (iii) एस.आर. रंगनाथन
- (iv) सीमोर लुबेट्झकी

यादी II

- (a) ए.एल.ए. कोड
- (b) सी.सी.सी.
- (c) ब्रिटीश म्युझियम
- (d) रूल्स फॉर डिक्शनरी कॅटलॉग

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (c) (d) (b) (a)
- (B) (d) (c) (b) (a)
- (C) (a) (d) (c) (b)
- (D) (b) (a) (d) (c)

45. Match the following and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (i) Encoding
- (ii) Ideas or message
- (iii) Decoding
- (iv) Receiver

List II

- (a) Converting symbols into subject matter
- (b) The person to whom the message is meant for
- (c) Converting subject matter into symbols
- (d) Subject matter of communication

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (a) (c) (d) (b)
- (B) (b) (a) (c) (d)
- (C) (c) (d) (a) (b)
- (D) (c) (a) (b) (d)

45. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) संकेतन
- (ii) कल्पना किंवा संदेश
- (iii) सांकेतिक लिपीचे नेहमीच्या भाषेत रूपांतर करणे
- (iv) स्वीकारणारा

यादी II

- (a) संकेताचे रूपांतर विशिष्ट विषयात करणे
- (b) ज्या व्यक्तीकरिता संदेश तयार केला आहे
- (c) विशिष्ट विषयाचे संकेतीकरण
- (d) संप्रेषणाचा विषय किंवा बाब

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (a) (c) (d) (b)
- (B) (b) (a) (c) (d)
- (C) (c) (d) (a) (b)
- (D) (c) (a) (b) (d)

46. Match the following and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (i) Index Translationum
- (ii) Mesh
- (iii) EURATOM
- (iv) AGROVOC

List II

- (a) AGRIS
- (b) INIS
- (c) MEDLINE
- (d) UNESCO

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (d) (c) (b) (a)
- (B) (c) (d) (b) (a)
- (C) (b) (c) (d) (a)
- (D) (c) (b) (d) (a)

46. जोड्या जुळवा आणि खाल दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) इंडेक्स ट्रान्सलेशनम
- (ii) मेश
- (iii) युराटोम
- (iv) अॅग्रोवोक

यादी II

- (a) अॅग्रीस
- (b) आयनिस
- (c) मेडलाईन
- (d) युनेस्को

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (d) (c) (b) (a)
- (B) (c) (d) (b) (a)
- (C) (b) (c) (d) (a)
- (D) (c) (b) (d) (a)

47. Identify the statement that is not true about E-books :

- (A) E-books can be hacked
- (B) An e-book is dependent on equipment to be read
- (C) All publishers produce the e-book equivalent of their print books
- (D) E-books can allow non-permanent highlighting of books

48. Match the following and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (i) Systematic Bibliography
- (ii) Descriptive Bibliography
- (iii) Historical Bibliography
- (iv) Analytical Bibliography

List II

- (a) Detailed description of documents
- (b) Classification of books
- (c) Physical condition of books
- (d) History of making books

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (b) (d) (a) (c)
- (B) (c) (b) (a) (d)
- (C) (b) (c) (d) (a)
- (D) (a) (d) (c) (b)

47. ई-बुक विषयीचे चुकीचे विधान ओळखा :

- (A) ई-बुकचे विना परवाना चौर्य करणे शक्य आहे
- (B) ई-बुक वाचण्यासाठी उपकरणावर अवलंबून राहावे लागते
- (C) सर्व प्रकाशक त्यांच्या छापिल ग्रंथा समतुल्य ई-बुकची निर्मिती करतात
- (D) ई-बुक्स तात्पुरता ठळकपणा दर्शवू शकतात

48. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) पद्धतशीर ग्रंथसूची
- (ii) वर्णनात्मक ग्रंथसूची
- (iii) ऐतिहासिक ग्रंथसूची
- (iv) विश्लेषणात्मक ग्रंथसूची

यादी II

- (a) प्रलेखाचे तपशीलवार वर्णन
- (b) पुस्तकांचे वर्गीकरण
- (c) पुस्तकांची प्रत्यक्षस्थिती
- (d) पुस्तके तयार करण्याचा इतिहास

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (b) (d) (a) (c)
- (B) (c) (b) (a) (d)
- (C) (b) (c) (d) (a)
- (D) (a) (d) (c) (b)

49. Arrange the following Abstracting Periodicals in order of year of their print publication with the help of codes given below :

- (i) Chemical Abstracts
- (ii) Sociological Abstracts
- (iii) LISA
- (iv) Biological Abstracts

Codes :

- (A) (iii) (iv) (i) (ii)
- (B) (iv) (i) (ii) (iii)
- (C) (i) (iv) (ii) (iii)
- (D) (ii) (iii) (i) (iv)

49. खालील सार नियतकालिकांची रचना त्यांच्या छपील प्रकाशनाच्या वर्षाप्रमाणे त्याखाली दिलेल्या संकेतांच्या आधारे करा :

- (i) केमिकल अँबस्ट्रॅक्ट
- (ii) सोशॉलॉजिकल अँबस्ट्रॅक्ट
- (iii) लिसा
- (iv) बायोलॉजिकल अँबस्ट्रॅक्ट

संकेतांक :

- (A) (iii) (iv) (i) (ii)
- (B) (iv) (i) (ii) (iii)
- (C) (i) (iv) (ii) (iii)
- (D) (ii) (iii) (i) (iv)

50. INIS, which is comprehensive information systems on the peaceful uses of nuclear science and technology is maintained by :

- (A) IAEA
- (B) CERN
- (C) NASA
- (D) BARC

51. Arrange in sequence the components of 'ISBN' with the help of codes given below .

- (i) Check Digit
- (ii) GSI Prefix
- (iii) Publication Element
- (iv) Registration Group
- (v) Registrant

Codes :

- (A) (i) (ii) (iv) (iii) (v)
- (B) (ii) (iv) (v) (iii) (i)
- (C) (ii) (i) (iii) (iv) (v)
- (D) (v) (iv) (iii) (i) (ii)

50. इनिस् या सर्वसमावेशक/व्यापक माहिती पद्धती-मध्ये आण्विक विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा वापर शांततेसाठी करण्यात येतो. त्याची देखभाल ..... हे करते.

- (A) आय.ए.ई.ए.
- (B) सी.ई.आर.एन.
- (C) नासा
- (D) बी.ए.आर.सी.

51. आय.एस.बी.एन. च्या घटकांची क्रमानुसार रचना खाली दिलेल्या संकेतांकाच्या आधारी करा :

- (i) चेक डिजिट
- (ii) जी.एस.आय. प्रिफिक्स
- (iii) पब्लिकेशन एलिमेंट
- (iv) रजिस्ट्रेशन ग्रुप
- (v) रजिस्ट्रंट

संकेतांक :

- (A) (i) (ii) (iv) (iii) (v)
- (B) (ii) (iv) (v) (iii) (i)
- (C) (ii) (i) (iii) (iv) (v)
- (D) (v) (iv) (iii) (i) (ii)

52. **Statement (1) :** The Library of Congress established in 1800, got burnt down in 1814 when the invading British troops set fire to the Capital Building.

Statement (2) : Soon after that retired President George Washington offered his personal library as a replacement.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

- (A) Both (1) and (2) are true
- (B) (1) is true but (2) is false
- (C) (1) is false but (2) is true
- (D) Both (1) and (2) are false

52. **विधान (1) :** 'लायब्ररी ऑफ काँग्रेसची स्थापना 1800 साली झाली व 1814 मध्ये ब्रिटीश फौजेच्या तुकड्यांनी केलेल्या स्वारीमध्ये 'कॅपिटल बिल्डिंग' ला लागलेल्या आगीमुळे ती भस्मसात झाली.

कारण (2) : त्यानंतर लगेच निवृत्त राष्ट्राध्यक्ष जॉर्ज वॉशिंग्टन यांनी आपला वैयक्तिक ग्रंथालय देऊन त्याची भरपाई केली.

खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (1) आणि (2) दोन्ही बरोबर आहेत
- (B) (1) बरोबर आहे परंतु (2) चुकीचे आहे
- (C) (1) चुकीचे आहे परंतु (2) बरोबर आहे
- (D) (1) आणि (2) दोन्ही चुकीचे आहेत

53. Arrange the following ancient libraries in order of their origin with the help of codes given below :

- (i) Nalanda Library
- (ii) Alexandria Library
- (iii) Ashurbanipal Library
- (iv) Takshila Library

Codes :

- (A) (iii) (iv) (ii) (i)
- (B) (i) (iii) (iv) (ii)
- (C) (iv) (ii) (iii) (i)
- (D) (ii) (i) (iv) (iii)

54. How does your garden grow ? Is the title of photos taken for elementary school children, the text is written by Bud Sounders which is edited by Rita Reemer and the photos are taken by Tom Fegely and Tom Gettings. The main entry according to AACR2 (Revised Edition) for this work would be under :

- (A) Sounders, Bud
- (B) Reemer, Rita
- (C) Fegely, Tom
- (D) How does your garden grow ?

53. पुढील प्राचीन ग्रंथालयांचा त्यांच्या स्थापना-वर्षानुसार क्रम खाली दिलेल्या संकेताकाच्या आधारे लावा :

- (i) नालंदा ग्रंथालय
- (ii) अलेक्झांड्रिया ग्रंथालय
- (iii) अशुरबनिपाल ग्रंथालय
- (iv) तक्षशिला ग्रंथालय

संकेतांक :

- (A) (iii) (iv) (ii) (i)
- (B) (i) (iii) (iv) (ii)
- (C) (iv) (ii) (iii) (i)
- (D) (ii) (i) (iv) (iii)

54. प्राथमिक शाळेतील मुलांसाठी काढलेल्या फोटोच्या पुस्तकाचे ग्रंथनाम 'हाऊ डज युअर गार्डन ग्रो ?' असे असून त्यातील मजकूर बड साऊंडर्स ह्यांनी लिहिला असून ते रिटा रिमर ह्यांनी संपादित केले आहे, तसेच त्यातील फोटो टॉम फेगेली आणि टॉम गेटिंग्ज ह्यांनी काढले आहेत. ह्या पुस्तकाची प्रमुख नोंद ए.ए.सी.आर.-2 (सुधारित आवृत्ती) नुसार कोणत्या शिर्षकाखाली करण्यात येईल ?

- (A) साऊंडर्स, बड
- (B) रिमर, रिटा
- (C) फेगेली, टॉम
- (D) 'हाऊ डज युअर गार्डन ग्रो ?'

55. The process by which a library can migrate collection for reprocessing is :

- (A) Law of Local Variation
- (B) Law of Osmosis
- (C) Law of Impartiality
- (D) Law of Parsimony

56. Gap device helps in :

- (A) Only Extrapolation in Array
- (B) Only Extrapolation in Array and Interpolation in Array
- (C) Extrapolation in Array and Interpolation in Array and Extrapolation in Chain
- (D) Extrapolation in Array and Interpolation in Array and Interpolation in Chain

55. पुनःप्रक्रियेसाठी ग्रंथालयाने ग्रंथसंग्रहाच्या केलेल्या स्थलांतरास पुढीलपैकी कोणते तत्त्व लागू होते ?

- (A) लॉ ऑफ लोकल व्हेरिएशन
- (B) लॉ ऑफ ऑसमॉसिस
- (C) लॉ ऑफ इम्पारशियालिटी
- (D) लॉ ऑफ पार्सिमनी

56. 'विराम क्लुप्ति' (Gap Device) पुढीलपैकी कशात साहाय्य करते ?

- (A) फक्त एक्स्ट्रापोलेशन इन अरे
- (B) फक्त एक्स्ट्रापोलेशन इन अरे आणि इंटरपोलेशन इन अरे
- (C) एक्स्ट्रापोलेशन इन अरे आणि इंटरपोलेशन इन अरे आणि एक्स्ट्रापोलेशन इन चेन
- (D) एक्स्ट्रापोलेशन इन अरे आणि इंटरपोलेशन इन अरे आणि इंटरपोलेशन इन चेन

57. Dewey Decimal Classification Scheme frequently denotes a division or section as 'others' to divide a set of coordinate classes. Identify the Canon that such a division attempts to satisfy.

- (A) Canon of Exclusiveness
- (B) Canon of Exhaustiveness
- (C) Canon of Helpful Sequence
- (D) Canon of Relevant Sequence

58. Additional information given in the form of notes in a Bibliography is called :

- (A) Review
- (B) Annotation
- (C) Summary
- (D) Analysis

57. ड्यूई डेसिमल वर्गीकरण पद्धतीमध्ये पुष्कळवेळा 'अदर्स' ह्या शब्दाद्वारे समन्वित वर्गाच्या संचाचे वर्ग किंवा विभाग सूचित करण्यात येतात. अशा प्रकारच्या विभाजनास पुढीलपैकी कोणते सूत्र लागू पडते ?

- (A) अपवर्जकता सूत्र
- (B) निःशेषता सूत्र
- (C) साहाय्यकारी अनुक्रम सूत्र
- (D) समर्पक अनुक्रम सूत्र

58. ग्रंथसूचीमध्ये टीपण स्वरूपात जी जादा/अतिरिक्त माहिती दिली जाते ती म्हणजे .....

- (A) आढावा
- (B) विवरण टीप
- (C) सारांश
- (D) विश्लेषण

59. Which of the following Canon says that strength to decide the position of an entry among the various entries in a Catalogue should, if possible be concentrated in the leading section ?

- (A) Canon of Ascertainability
- (B) Canon of Prepotence
- (C) Canon of Individuality
- (D) Canon of Sought Heading

60. In which of the following methods observed data are transformed into sets of symbols such as words, themes, motives, concepts etc ?

- (A) Content Analysis
- (B) Case Study
- (C) Community Survey
- (D) Delphi method

59. तालिकेमधील इतर नोंदीमध्ये एखाद्या नोंदीचे स्थान ठरविण्याचे सामर्थ्य हे शक्यतोवर नोंदीच्या अग्रेसर भागात केंद्रिभूत असावे असे पुढीलपैकी कोणते सूत्र दर्शविते ?

- (A) निश्चितपणाचे सूत्र
- (B) महत्त्वक्रम सूत्र
- (C) व्यक्तिवैशिष्ट्याचे सूत्र
- (D) समर्पक मथळा सूत्र

60. पुढीलपैकी कोणत्या पद्धतीमध्ये निरीक्षण केलेल्या मूलभूत माहितीचे रूपांतर, शब्द, विषय, हेतू, संकल्पना इत्यादिसारख्या संकेतचिन्हांच्या संचात होते ?

- (A) आशयविश्लेषण
- (B) व्यष्टीअध्ययन
- (C) सामूहिकसर्वेक्षण
- (D) डेल्फीपद्धती

61. Match the following and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (i) National Information Centre for Crystallography
- (ii) National Information Centre for Bibliometrics
- (iii) National Information Centre for Drugs and Pharmaceuticals
- (iv) National Information Centre for Food Science

List II

- (a) Mysore
- (b) Lucknow
- (c) Delhi
- (d) Chennai

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (d) (c) (b) (a)
- (B) (a) (d) (c) (b)
- (C) (b) (c) (a) (d)
- (D) (c) (d) (a) (b)

61. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) नॅशनल इन्फर्मेशन सेंटर फॉर क्रिस्टलोग्राफी
- (ii) नॅशनल इन्फर्मेशन सेंटर फॉर बिब्लिओमेट्रीक्स
- (iii) नॅशनल इन्फर्मेशन सेंटर फॉर ड्रग्स अँड फार्मास्व्युटिकलस्
- (iv) नॅशनल इन्फर्मेशन सेंटर फॉर फूड सायन्स

यादी II

- (a) म्हैसूर
- (b) लखनौ
- (c) दिल्ली
- (d) चेन्नई

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (d) (c) (b) (a)
- (B) (a) (d) (c) (b)
- (C) (b) (c) (a) (d)
- (D) (c) (d) (a) (b)

62. A measure of the average relationship between two or more variables in terms of original units of data relates to :

- (A) Regression Analysis
- (B) Correspondence Analysis
- (C) Cluster Analysis
- (D) Correlation Analysis

63. Arrange the following Catalogue Codes in chronological order with the help of codes given below :

- (i) CCC
- (ii) AACRI
- (iii) Rules for Dictionary Catalogue
- (iv) AA code

Codes :

- (A) (iii) (iv) (i) (ii)
- (B) (iv) (iii) (ii) (i)
- (C) (ii) (iv) (i) (iii)
- (D) (i) (ii) (iv) (iii)

62. मूलभूत माहितीच्या मूळ घटकाच्या अनुषंगाने दोन किंवा अधिक चलांमधील सरासरी संबंधांच्या मापदंडाचा पुढीलपैकी कशाशी संबंध आहे ?

- (A) रिग्रेशन अॅनालिसिस
- (B) कॉरस्पॉन्डन्स अॅनालिसिस
- (C) क्लस्टर अॅनालिसिस
- (D) कोरिलेशन अॅनालिसिस

63. पुढील तालिका संहिताची कालानुक्रमानुसार रचना खाली दिलेल्या संकेतांकाच्या आधारी करा :

- (i) सी.सी.सी.
- (ii) ए.ए.सी.आर. आई.
- (iii) रुल्स फॉर डिक्शनरी कॅटलॉग
- (iv) ए.ए. कोड

संकेतांक :

- (A) (iii) (iv) (i) (ii)
- (B) (iv) (iii) (ii) (i)
- (C) (ii) (iv) (i) (iii)
- (D) (i) (ii) (iv) (iii)

64. Research design gives the :

- (A) Blueprint of the research activity
- (B) Procedure of research activity
- (C) Technique of research
- (D) Procedure of designing tool

65. The three most widely used measures of variability are :

- (A) The range, the mean deviation and the standard deviation
- (B) The mean, the mode and the median
- (C) The mean, the range and the mean deviation
- (D) The mean, the mean deviation and the standard deviation

64. संशोधन आराखडा आपणांस काय देतो ?

- (A) संशोधन कार्याची नीलप्रत
- (B) संशोधन कार्याची कार्यपद्धती
- (C) संशोधनाचे तंत्र
- (D) आरेखन साधनाची कार्यपद्धती

65. परिवर्तनशीलतेचे मोजमाप करण्यासाठी सर्वाधिक वापरले जाणारे तीन मापदंड कोणते ?

- (A) परिक्षेत्र, सरासरीने विचलन आणि प्रमाणित विचलन
- (B) सरासरी, बहुलक आणि मध्यक
- (C) सरासरी, परिक्षेत्र आणि सरासरीने विचलन
- (D) सरासरी, सरासरीने विचलन आणि प्रमाणित विचलन

66. Which is *not* considered non-recurring expenditure in the following :

- (A) Expenditure on Buildings
- (B) Expenditure on Furniture
- (C) Expenditure on Equipment
- (D) Expenditure on Contingency

67. Span of Control refers to :

- (A) The number of subordinates to be supervised
- (B) Exercise the strict control over the staff
- (C) Duration over which the control is to be exercised
- (D) The area which is to be controlled

66. खालीलपैकी कोणता खर्च हा अनावर्ती खर्च समजला जात नाही ?

- (A) इमारतीवरील खर्च
- (B) फर्निचरवरील खर्च
- (C) उपकरणांवरील खर्च
- (D) अनुषंगिक खर्च

67. नियंत्रित विस्तार म्हणजे काय ?

- (A) देखरेख करण्याजोग्या दुय्यम कर्मचाऱ्यांची संख्या
- (B) कर्मचारी वर्गावरील कठोर नियंत्रण
- (C) कालावधी, ज्याकरिता नियंत्रण करणे आवश्यक असते
- (D) कार्यक्षेत्र, ज्यावर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक असते

68. Skill, efforts, responsibilities and job conditions are the factors to evaluate .....

- (A) Job Analysis
- (B) Job Description
- (C) Job Work
- (D) Work Analysis

69. **Assertion (A) :** Acquisition of copyright is automatic in India and it does not require any formality.

Reason (R) : B e c a u s e according to the B e r n e Convention, copyright protection is obtained automatically without the need for registration or other formalities.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true
- (B) (A) is true but (R) is false
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) (A) is false but (R) is true

68. कौशल्य, प्रयत्न, जबाबदाऱ्या आणि कामाची परिस्थिती इत्यादी घटकांचा पुढीलपैकी कशाच्या मूल्यमापनात वापर केला जातो ?

- (A) कार्य विश्लेषण
- (B) कार्य वर्णन
- (C) कामाचे स्वरूप
- (D) कामाचे विश्लेषण

69. **विधान (A) :** भारतामध्ये मालकी हक्काचा लाभ हा आपोआप होतो व त्याकरिता कोणत्याही प्रकारच्या औपचारिकतेची गरज नसते.

कारण (R) : बर्न कनव्हेंशनच्या प्रमाणे मालकी हक्काचे संरक्षण हे आपोआप होत असते व त्याकरिता कोणत्याही प्रकारच्या नोंदीकरणाची किंवा औपचारिकतेची गरज नसते.

संकेतांक :

- (A) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहेत
- (B) (A) हे बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (C) दोन्ही (A) आणि (R) चुकीचे आहेत
- (D) (A) हे चुकीचे आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे

70. The main reason for using uniform titles as heading for certain works in a library catalogue is :

- (A) Because users generally look under the uniform title
- (B) Because these works are anonymous
- (C) Because it is necessary to collocate different editions of a book
- (D) Because uniform titles make clear the content of the book

71. Copyright Act in India protects the rights of published literary works created by joint authors.

- (A) Until sixty years from the next following year in which the work is first published
- (B) Until fifty years from the next following year in which the work is first published
- (C) Until sixty years from the next following year in which the first author dies
- (D) Until sixty years from the next following year in which the author who dies last

70. ग्रंथालय तालिकेमध्ये काही विशिष्ट कृतींच्या बाबतीत एकरूप ग्रंथनाम शीर्षक स्थानी घेण्याचे मुख्य कारण म्हणजे .....

- (A) सर्वसाधारणपणे वाचक एकरूप ग्रंथनामा-प्रमाणे माहिती शोधनात
- (B) कारण या कृती अनामिक असतात
- (C) कारण ग्रंथाच्या विविध आवृत्त्यांचे सहस्थापन करणे आवश्यक आहे
- (D) कारण एकरूप ग्रंथनाम ग्रंथाचा आशय स्पष्ट करते

71. भारतातील स्वामित्व कायदानुसार सहलेखकांनी एकत्रितरित्या लिहिलेल्या साहित्यिक पुस्तकाचे संरक्षण किती वर्षांपर्यंत होते ?

- (A) ग्रंथाच्या प्रथम प्रकाशन वर्षानंतर पुढील साठ वर्षांपर्यंत
- (B) ग्रंथाच्या प्रथम प्रकाशन वर्षानंतर पुढील पन्नास वर्षांपर्यंत
- (C) ग्रंथाच्या प्रथम मृत्यू पावलेल्या लेखकाच्या मृत्युवर्षानंतर पुढील साठ वर्षांपर्यंत
- (D) ग्रंथाच्या सर्वात शेवटी मृत्यू पावलेल्या लेखकाच्या मृत्युवर्षानंतर पुढील साठ वर्षांपर्यंत

72. Which of the following is not true about Patent ?

- (A) A Patent is an exclusive right granted for an invention
- (B) To get a patent, it is not necessary to disclose the technical information about the invention to the public in the application
- (C) A patent may not be valid in every country
- (D) A patent is granted for a limited period

73. Match the following and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (i) AAA Fyzee
- (ii) S.R. Ranganathan
- (iii) G.R. Ekbote
- (iv) V.N. Subharayan

List II

- (a) UGC Library Committee (1959)
- (b) Library Reorganising Committee (1974)
- (c) A.P. Library Committee (1976)
- (d) Library Development Committee (1939)

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (c) (d) (b) (a)
- (B) (b) (a) (d) (c)
- (C) (a) (d) (c) (b)
- (D) (d) (a) (c) (b)

72. खालीलपैकी कोणते विधान पेटंटच्या बाबतीत सत्य/खरे नाही ?

- (A) पेटंट हे एखाद्या नवीन शोधाविषयी मिळालेला सर्वस्पर्शी अधिकार आहे
- (B) पेटंट मिळविण्यासाठी शोधाविषयीची तांत्रिक माहिती अर्जांमध्ये नमूद करून सामान्य व्यक्तीसाठी उघड करण्याची आवश्यकता नाही
- (C) पेटंट सर्व देशांमध्ये बंधनकारक असेलच असे नाही
- (D) पेटंट हे ठराविक कालावधीसाठीच मान्य करण्यात येते

73. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) ए.ए.ए. फ़ैझी
- (ii) एस.आर. रंगनाथन
- (iii) जी.आर. एकबोटे
- (iv) व्ही.एन. सुभरायन

यादी II

- (a) यू.जी.सी. लायब्ररी कमिटी (1959)
- (b) लायब्ररी रीऑरगनायझिंग कमिटी (1974)
- (c) ए.पी. लायब्ररी कमिटी (1976)
- (d) लायब्ररी डेव्हलपमेंट कमिटी (1939)

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (c) (d) (b) (a)
- (B) (b) (a) (d) (c)
- (C) (a) (d) (c) (b)
- (D) (d) (a) (c) (b)

74. Arrange chronologically the following Public Libraries Act with the help of the codes given below :

(i) West Bengal Public Libraries Act

(ii) Gujarat Public Libraries Act

(iii) Haryana Public Libraries Act

(iv) Mizoram Public Libraries Act

Codes :

(A) (i) (iii) (ii) (iv)

(B) (i) (iii) (iv) (ii)

(C) (i) (ii) (iii) (iv)

(D) (i) (iv) (ii) (iii)

74. पुढील कायद्यांची कालक्रमानुसार रचना खाली दिलेल्या संकेतांकाच्या आधारी करा :

(i) वेस्ट बेंगॉल पब्लिक लायब्ररीज अॅक्ट

(ii) गुजरात पब्लिक लायब्ररीज अॅक्ट

(iii) हरियाणा पब्लिक लायब्ररीज अॅक्ट

(iv) मिझोराम पब्लिक लायब्ररीज अॅक्ट

संकेतांक :

(A) (i) (iii) (ii) (iv)

(B) (i) (iii) (iv) (ii)

(C) (i) (ii) (iii) (iv)

(D) (i) (iv) (ii) (iii)

75. Arrange in the logical order of evolution with the help of the codes given below :

(i) Library and Information Science

(ii) Library Science

(iii) Library Science and Documentation

(iv) Library Economy

Codes :

(A) (i) (ii) (iii) (iv)

(B) (iv) (ii) (iii) (i)

(C) (iii) (ii) (i) (iv)

(D) (ii) (iv) (iii) (i)

75. उत्क्रांतिक्रमानुसार खालील बाबींची तर्कसिद्ध रचना खाली दिलेल्या संकेतांकाच्या आधारी करा :

(i) ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र

(ii) ग्रंथालयशास्त्र

(iii) ग्रंथालयशास्त्र आणि प्रलेखन

(iv) ग्रंथालय इकॉनॉमी (अर्थव्यवस्था)

संकेतांक :

(A) (i) (ii) (iii) (iv)

(B) (iv) (ii) (iii) (i)

(C) (iii) (ii) (i) (iv)

(D) (ii) (iv) (iii) (i)

MAY - 18316/III—A

ROUGH WORK

MAY - 18316/III—A

.

ROUGH WORK